

ROLNIK

NR 3

DODATEK POŚWIĘCONY SPRAWOM ROLNICZYM. ORGAN T.R.P.

Rok III

KOMUNIKATY T.R.P.

Komunikat Nr. 18.

W miesiącu styczniu i lutym przystępują Kółka Rolnicze do wyborów nowych zarządów Kółek Rolniczych. Z tego powodu przypominamy Kółkom Rolniczym, że w myśl § 10 statutu TPR. każde Kółko Rolnicze zobowiązane jest wybrać delegata do Rady Powiatowej TRP. Również winien zdać na walnem zebraniu Zarząd sprawozdanie ze swej działalności. Formularze do sprawozdań mogą pp. prezesi Kółek Rolniczych otrzymać w sekretarjacie. Zarazem przypominamy o obowiązku uregulowania reszty składek członkowskich.

Komunikat Nr. 19.

Komunikujemy, że Kółka Rolnicze, których narazie nie wymieniamy, nie nadesłały nam spisów członkowskich, jak również nie wpłaciły składek członkowskich. wobec tego prosimy członków tych kółek o spowodowanie zarządów do wypełnienia tego obowiązku, w przeciwnym razie Zarząd TRP. będzie zmuszony zlikwidować to kółko — wzgl. włączyć je do innych Kółek. Zarazem podajemy, że członków Kółek Rolniczych których Zarządy składek nie przekazali — sekretarjat załatwiać nie będzie, wobec tego w własnym interesie członków leży, ażeby pobrane składki w najkrótszym czasie wpłacili do Sekretarjatu.

Komunikat Nr. 20

Spęd drobiu, wyznaczony na piątek 25 bm. nie odbędzie się z powodu za niskich cen, które zostały zaproponowane przez kupców, jak rów-

nież przez nieotrzymanie kontyngentu na wywóz drobiu do W. Miasta Gdańska.

Komunikat Nr. 21.

Spadek cen pszenicy na rynkach światowych i w Polsce tłumaczy się wyrzuceniem na rynek światowy po cenach dumpingowych większej partji tego gatunku zboża przez Francję, która pozbywa się nadwyżek celem podtrzymania wewnętrznych cen krajowych. Cena eksportowa za tę partję pszenicy francuskiej była tak niska, że wywołało to protest ze strony największego eksportera w tym roku pszenicy — Argentyny.

Zarazem należy nadmienić, że na rynku krajowym podaż zbóż unormowała się i odpowiada mniej więcej zapotrzebowaniu. — Wzrost podaży tłumaczy się okresem poświęconym oraz zbliżającym się terminem płatności pierwszej raty tego-rocznych pożyczek rejestrowych, pobranych przez rolników pod zastaw zboża. Na uwagę zasługuje zwyczajka cen jęczmienia browarnego, który chętnie znajduje nabywców nietylko w kraju, ale i zagranicą.

Komunikat Nr. 22.

Wobec tego że w naszym powiecie daje się rolnikom w znaki brak zbytu na trzodę chlewną, gdyż kontyngent na bekony jest bardzo szczupły. Zarząd Tow. Rol. ma zamiar porozumieć się z handlarzami warszawskimi wzgl. łódzkiemi na zbyt tegoż produktu, ażeby członkom dać możliwość wyzbycia się trzody chlewnej, po

slusnej cenie. Zarząd rokuje tem większe nadzieje urzeczywistnienia powziętego stanu, gdyż Warszawa odbiera sztuki od 2 ctr. wwyż, gdy poprzednio przed rokiem Warszawa miała zbyt na sztuki słoninowe ciężkie. —

Komunikat Nr. 23.

Umowa zbiorowa organizacyj rolniczych ze Związkiem Lekarzy w sprawie warunków udzielania pomocy lekarskiej pracownikom rolnym i członkom ich rodzin przestała obowiązywać z dniem 22 grudnia 1934 r. a organizacje rolnicze zawarły umowę nową.

Wobec tego, Pomorskie Towarzystwo Rolnicze komunikuje, iż w myśl ustawy rolnicy powinni wymienić z pp. lekarzami nowe deklaracje przewidziane w niniejszej umowie przysługują tylko członkom Towarzystw Rolniczych Powiatowych, którzy uiszcili składki i uzyskają na deklaracjach składanych pp. lekarzom poświadczenia członkostwa. Do rolników, którzy nie są członkami Towarzystw Rolniczych Powiatowych stosuje się taryfę normalną wydaną przez Izbę Lekarską Poznańsko-Pomorską ogłoszoną w numerze 6 Dziennika Urzędowego Izb Lekarskich z dnia 1. 6. 1934 r.

Komunikat Nr. 24.

Spowodu zjazdu Instruktorów w dniu 7. i 8 lutego br. sekretarjat T. R. P. nie będzie czynny co niniejszem podajemy do wiadomości członkom Kółek Rolniczych.

Komunikat Nr. 25.

Urząd Wojewódzki Pomorski Wydział Rol. i Reform Rolnych pismem L. Ru 44/1. z dnia 31 grudnia 1934 r. skierowanem do Pomorskiego Towarzystwa Rolniczego zwraca uwagę na wpływające od osadników liczne podania do Urzędu Wojewódzkiego o wydanie względnie uzupełnienie już wydanych orzeczeń przewłaszczeniowych w kierunku przeniesienia tytułu własności osady na ich żony.

Urząd Wojew. wyjaśnia wobec tego, że przeniesienia prawa własności osady pochodzącej z parcelacji rządowej, otrzymać może osoba, której nazwisko umieszczone zostało w wykazie nabywców zatwierdzonym przez p. Wojewodę, względnie jego zastępcę. Jeżeli w zatwierdzonym wykazie wyznaczony był jako nabywca tylko jeden z małżonków, orzeczenie przewłaszczeniowe wydane może być tylko na jego nazwisko, a wszelkie próby o dopisanie drugiej osoby, jako pozbawionej podstawy prawnej, pozostaną bez uwzględnienia.

Po hipotecznym uregulowaniu tytułu własności na nazwisko zakwalifikowanego kandydata, może żona być dopisana jako współwłaścicielka, i to tylko, jeżeli żyje z mężem w ogólnej wspólności majątkowej.

Formalności hipoteczne dokonane sędzią hipotecznym na wniosek zainteresowanego, do którego dołączony musi być notarialny akt ogólnej wspólnoty majątkowej lecz też dokument ślubu, jeżeli małżeństwo zawarte zostało przed - stycznia 1900 r.

Podając powyższe do wiadomości, Pomorskie Tow. Rolnicze prosi Towarz. Rol. Powiatowe o poinformowanie osadników, członków Kółek Rolniczych, zwłaszcza, że masowy napływ podań każe domyślać się działania pokątnych doradców, wyłudających od nieświadomych rolników ciężko zapracowane grosze. —

Komunikat Nr. 26.

Niniejszem podajemy Zarządom Kółek Rolniczych do wiadomości, ażeby wszelkie pisma i próby kierowane były do Tow. Rol. Powiat. w myśl obowiązujących przepisów, zaś Tow. Rol. Pow. dopiero, gdy we własnym zakresie nie może załatwić przedmiotowej sprawy, upoważnione jest po uprzednim zbadaniu wniosku i uzupełnieniu wyczerpującymi wyjaśnieniami przekazać do Centrali. —

Zarząd T. R. P.

(—) Klimek, prezes

(—) Ewertowski, sekretarz

Odbudowa zaufania do gospodarki rolnej

Obrazy Sejmowej Komisji Budżetowej nad preliminarzem Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej obfitowały w szereg momentów, które zasługują na specjalne podkreślenie. Cała dyskusja nacechowana była dużą naogół rzeczywistością nie tak często występującą u nas przy omawianiu skomplikowanych zagadnień społecznej i gospodarczej przebudowy ustroju rolnego. Jest to niewątpliwa zasługa obecnego ministra Rolnictwa i Reform Rolnych, Juljusza Poniatowskiego, który umiał wnieść do polityki rolniczej Państwa ciepły ton szczerzej trosk o interesy polskiej wsi.

W przemówieniu swem, wygłoszonym na posiedzeniu komisji budżetowej, p. minister z uznaniem podniósł pracę swych poprzedników. Wszyscy oni niewątpliwie włożyli bardzo dużo rzetelnych wysiłków w wydzwignięciu rolnictwa z tego ciężkiego położenia, w jakie wciągnięte zostało przez przesilenie gospodarcze. Każdy z tych poprzedników osobiście wniósł do tej pracy dużo trafnych pomysłów, organizując naprzód front walki o poprawę gospodarczego położenia wsi. Jest jednak i pozostanie szczególną zasługą premiera Kozłowskiego i ministra Poniatowskiego, że umieli oni włączyć w ten front walki nowego bojowego ducha i umieli wyposażyć go w nowe skuteczne i realne środki działania.

Ten rzetelny wysiłek został też należycie oceniony w czasie dyskusji na komisji budżetowej nawet przez posłów opozycyjnych. Jeden z nich, przemawiając w imieniu klubu narodowego, z uznaniem podkreślił, że program wypracowany przez ministra Poniatowskiego jest b. realny i że obecny minister zdaje sobie dokładnie sprawę z tego, czego rolnictwo potrzebuje i co w dzisiejszych warunkach da się dlań zrobić. Inny znów poseł opozycyjny podkreślił słuszność obranej przez rząd linii umacniania drobnego rolnictwa, zaznaczając, że nastój obrad komisji budżetowej nad budżetem Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej napawa go zadowoleniem.

Wszystko to świadczy, że w polityce rolniczej, pod wpływem intensywnych zabiegów rządu, konsoliduje się zgodna opinja całego kraju, która rozumie już, że walka o poprawę gospodarczego i społecznego położenia wsi polskiej należy do najpierwszych zagadnień państwowych.

Nietylko jednak umocnia się taka opinja. Powstało również zrozumienie, że wszystkie prace nad poprawą tego położenia muszą być wolne od tak rozpowszechnionej dawniej przykreśleniu programów rolniczych demagogii i oparta o grunt rzeczywistych warunków i możliwości Państwa.

Ciężka obecnie sytuacja naszego rolnictwa ma niewątpliwie swoje źródła w załamaniu się koniunktury światowej która pociągnęła za sobą spadek cen i dochodów gospodarstwa wiejskiego. Ale nietylko ta przyczyna spowodowała obecną biedę wsi.

Popelniliśmy sami szereg błędów w pierwszych latach po odzyskaniu Niepodległości. Błędy te obciążają poszczególne gospodarstwa rolne które nie umiały przewidzieć późniejszego rozwoju wypadków, lekkomyślnie zadłużyły się i za mało wkładały wysiłków w racjonalizowaniu swej gospodarki w okresie pomyślnej koniunktury. Obciążają one również i politykę Państwa, która pod wpływem nacisku różnych „opiekunów” rolnictwa za mało liczyła się z realnymi możliwościami akcji przebudowy ustroju rolnego. Polityka ta sprzyjała utrzymaniu ceny ziemi na nadmiernie wystrubowanym wysokim poziomie, co pociągało za sobą zaciąganie odpowiednio wysokich pożyczek i zobowiązań przy kupnie tej ziemi i na potrzeby gospodarskie.

Kryzys ekonomiczny, przynoszą gwałtowny spadek cen ziemi i cen płodów rolnych, postawił całe rolnictwo w niezwykle ciężkiej sytuacji, co gorsze jednak spowodował w wielu ludziach załamanie wiary w lepszą przyszłość gospodarki na roli. Przejawiło się to między innymi w braku chętnych nabywców ziemi. To też trudności w dalszym przeprowadzeniu tak koniecznej w Polsce reformy ustroju rolnego leżą dziś nietylko w braku dostatecznych środków finansowych na ten cel, lecz również w braku chętnych nabywców ziemi.

Dlatego też przywrócić zaufania do gospodarki na roli, odbudować wiary w lepszą przyszłość rolnika jest najpierwszym i zasadniczym postulatem, który tak mocno i słusznie akcentuje w swych przemówieniach p. minister rolnictwa.

Trzeba stwierdzić, że to zaufanie do gospodarki na roli obecnie odbudowuje się. Odbudowuje się pod wpływem wiekszej, niż dotąd może troski rządu o interesy rolnictwa. Narasta oto zaufanie i narastać będzie w miarę postępów akcji oddłużeniowej. W ślad za tem wzrastać będzie fala zdolności kupowania ziemi, ułatwiająca skolei parcelację i dalsze prace w dziedzinie naprawy ustroju rolnego.

I jeden moment należy jeszcze podkreślić. Wytrwałość i głębokie przywiązanie naszej ludności rolniczej do własnego zagonu. To przywiązanie słusznie stara się umocnić minister rolnictwa, mówiąc, że „stawia na indywidualne gospodarstwo” i że przywiązuje olbrzymie znaczenie do przyrodzonego i do pewnego stopnia tajemniczego stasunku między człowiekiem, — pracującym na ziemi, a tą ziemią.

„Jestem ciągle rzecznikiem tej opinji — mówił minister Poniatowski — że jeśli umożliwi się przez poważny obrót kredytem długoterminowych polskiemu rolnikowi dostęp do ziemi do tej zdolności pracy, jego umiejętność porządkowania na małym dochodzie i jego energja potrafią wydobyć z tego kawałka ziemi — egzystencję dla siebie i zmontować to gospodarstwo rolne”.

Na komisji budżetowej Sejmu padły słowa

rozumne i ważne, których słuszność przez wszystkich została uznana. Takie słowa zachęcają do wysiłków nad dalszą walką z trudnościami i szerzą wiarę w celowość i skuteczność tej walki.

J. R-ski

ZAOCZKOWANA IKRA SZCZUPAKA

Wielkopolskie i Pomorskie Towarzystwo Rybackie w Bydgoszczy wzorem lat ubiegłych, przystępuje na wiosnę 1935 roku do masowej produkcji zaoczkowanej ikry szczupaka.

Jak wykazały własne próbné doświadczenia, ikra szczupaka, sztucznie wytarta i umieszczona do aparatów wylęgowych, może służyć jako pierwszorzędny materiał zarybienowy.

Jezióra i rzeki, dno i brzegi które obficie są porośnięte roślinnością nadwodną i podwodną, należą do typowych wód szczupakowych. Rola szczupaka w jeziorze jest doniosła. Pełni on funkcje regulatora oraz sanitariusza. Wody, które w swych odłogach mają 10—15 proc. szczupaka, uchodzą za wody wartościowe pod względem ilości wyboru i zdrowotności ryb.

Przy zarybianiu wód szczupakiem należy trzymać się norm niższych od przyjętych dla sandacza. Normy te uzależnione są od wielkości, jakości żywności zbiornika oraz od ilości występowania 500 — 500 ziarn zaoczkowanej ikry na 1 ha lustra wody.

Wysyłkę ikry szczupaka uskuteczni T-wo na początku lub w środku kwietnia 1935 roku. Wysyłka ikry zostanie wykonana we własnych skrzyniach T-wa, przy zastosowaniu ulgowej taryfy na przewóz koleją ryb obsadowych. Transporty z ikry, dzięki kilkuletniej praktyce, i zastosowanym udoskonaleniom mogą być dostarczone nawet do najodleglejszych punktów Polski w stanie zupełnie dobrym.

Najmniejszą ilość ikry szczupaka, jaką T-wo podejmuje się dostarczyć swym odbiorcom wynosi 20,000 ziarn ikry, na jedną przesyłkę.

Cena 1000 ziarn zaoczkowanej ikry szczupaka loco punkt, rozdzielczy w Bydgoszczy wynosi 1,50 zł. — Członkom W. i P. T-wa Ryb. w Bydgoszczy udziela się rabatu w wysokości 20 proc. od wyżej podanej ceny. Dotyczy to jedynie tych członków, którzy mają statutowo uregulowane składki członkowskie.

Koszt telegramu (w wysokości

Parcelacja majątków na Pomorzu

Urząd Wojewódzki Pomorski ogłasza, iż Panowie Starostowie przystąpili obecnie do parcelacji następujących majątków:

1. Hansfelde pow. grudziądzki	155 ha
2. Małe Lniska pow. grudziądzki	148 ha
3. Białachowo pow. grudziądzki	126 ha
4. Świecie pow. grudziądzki	95 ha
5. Jeleniec pow. chełmiński	338 ha
6. Stalno pow. chełmiński	195 ha
7. Józefkowo pow. chełmiński	310 ha
8. Krusin pow. chełmiński	139 ha
9. Suchorączek pow. sępoleński	165 ha
10. Sypniewo pow. sępoleński	360 ha
11. Płońnica pow. działdowski	124 ha
12. Straszewy pow. działdowski	181 ha
13. Góra pow. kościerski	328 ha
14. Niedamowo pow. kościerski	135 ha
15. Borkowo pow. tczewski	65 ha
16. Janiszewo pow. tczewski	326 ha
17. Swaróżyn pow. tczewski	701 ha
18. Klanino - Połchówko pow. morski	69 ha
19. Celbowo pow. morski	31 ha
20. Rekowo pow. morski	174 ha
21. Leśna Jania pow. starogardzki	187 ha
22. Rynkówko pow. starogardzki	270 ha
23. Zamarte pow. chojnicki	187 ha
24. Jastrzębie pow. świecki	353 ha
25. Gawroniec pow. świecki	490 ha
26. Milewo pow. świecki	145 ha

Zgłoszenia na nabycie ziemi składać należy na przepisowych formularzach, które bezpłatnie wydają wszystkie Starostwa.

Zgłoszenia te składać należy do tego Starostwa, na którego terenie dany majątek się znajduje.

Po wszelkie informacje co do warunków nabycia ziemi należy zwracać się tylko do każdego najbliższego Starostwa Powiatowego na Pomorzu.

Zwracanie się o informacje lub o nabycie ziemi bezpośrednio do Urzędu Wojewódzkiego jest bezprzedmiotowe.

2,70 zł.), koszt przesyłki i koszt zwrotu skrzyń ponosi odbiorca.

Zamówienia na ikry szczupaka przyjmuje T-wo najpóźniej do dnia 1 marca 1935 roku.

Nabywcom udziela się dogodnych warunków spłaty należności, a mianowicie: połowa należności musi być opłacona gotówką przy zamówieniu, reszta należności może być płatna przy odbiorze (za zaliczeniem kolejowym.)

Po wszelkie informacje i po blankiety zamówieniowe należy zgłaszać się pod adresem: Wielkopolskie i Pomorskie Towarzystwo Rybackie w Bydgoszczy, ul. Zygmunta Augusta Nr. 4., dołączając znaczek pocztowy w wysokości 25 gr. na koszt biurowe.

**Wielkopolskie i Pomorskie
Towarzystwo Rybackie
w Bydgoszczy.**

Dobra gospodyni

FAWORKI WYBOROWE.

Zagnieść pół kg mąki samymi żółtkami dodając dwie łyżeczki cukru — pudru. Wątkować cienkie ciasto kroić na dwa palce szerokie pasczki długości 12 cm, przekrawać pośrodku i przewijając jednym końcem. Smażyć w bardzo gorącym smalcu. Wyjmując sypać obficie pudrem.

WYKONANIE PĄCZKÓW

Karnawał — to okres pączków. Dobry pączek powinien być wmiare wysmażony, pulchny i elastyczny, nacisnięty dłonią, powinien się podnieść napowrót, nieprzełuszczonego i ładnego koloru, powinien mieć jasną obrączkę.

Ciasto na pączki wykonywać można w różnych jakościach, licząc na 1/2 kg. mąki od 2 żółtek do 12-tu, dodając w odpowiednim stosunku masło, cukier i drożdże. Parzone cia-

OBYWATELE!

sto jest najsmaczniejsze: wykonanie tego ciasta wymaga większej staranności, a przede wszystkim cieplej temperatury w kuchni, inaczej nie urośnie. Wykonywać najlepiej pączki następującym sposobem: nabierać na łyżkę ciasta, położyć je sobie na lewą dłoń lekko przetłuszczoną, aby się nie lepilo, włożyć w środek konfiturę czy powidlą, zebrać ciasto wokół konfitury palcami prawej ręki, zaciśnięć dokładnie, uformuje się mała buleczka, kłaść zaciśniętą stroną na deseczkę.

Inny sposób: włożyć ciasto na pomączoną stolnicę, rozwałkować na palec grubości nałożyć konfiturę, przykryć rozwałkowanym ciastem, wyciąć kółkiem.

SMAŻENIE PĄCZKÓW

Wyrobione pączki kłaść na małe deseczki, zaścienione płótnem, posypanem przez sito mąką, aby cienka jej warstewka była równomierna.

Pączki układa się w odstępach, aby miały miejsce rosnać. Gdy podniosą się trochę, poobrać na drugą stronę. Deseczki z pączkami postawić w ciepłym miejscu, przykryć powierzchniu lekko płótnem, aby prędzej rosły i wysychały. Podczas gdy pączki rosą, stopić smalec w rondlu na ognisku.

Należy przed smażeniem włożyć kawałeczek ciasta do smalecu na próbę: gdy ciasto od razu smaży się i rumieni, można kłaść pączki, niewiele naraz, aby nie stykały się z sobą nakryć pokrywą, smażyć wolno na kraju ogniska; gdy pączki smażyły zbyt gwałtownie, mogą być w środku surowe. Zrumienione pączki z jednej strony obrócić i już nie nakrywać. — przez wypłyną wyżej i dostaną obrączkę.

Usmażone pączki wybierać na białą, trzymać w ciepłym miejscu. — Podając na stół opudrować każdy pączek przez sitko cukrem z wanilią i układać na półmisku.

PĄCZKI GOSPODARSKIE

Rozczynić 20 dkg. pszennej, dobrej mąki z 1/2 ltr. mleka i 4 dkg. drożdży na godzinę. Tymczasem ubić w garnku wstawionym do ciepłej wody 7 żółtek z 10 cukru z 3-ma całymi jajami i cytrynową skórką; gdy rozczynione ciasto podrośnie, wlać jaja, dodać odrobinę soli, 60 dkg. mąki, kieliczek rumu i wrzyskiego razem wyrabiać przez pół godziny. — Gdy ciasto już gładkie dodać 15 dkg. ciepłego masła, wymieszać, aż złączy się ciasto z masłem, wygładzić nakryć płótnem, postawić, niech urośnie.

Następne brać łyżką kawałki ciasta 3 dkg. wagi, zawijając w nie mar-

Przeznaczenie dziejów rozrzuciło trzydziestomiljonowy nasz naród po szerokich drogach świata, tak, że około osiem milionów rodaków naszych boryka się z twardym życiem na obczyźnie, zdala od radości życia w Wolnym Kraju, zdala od pełni praw Oswobodzenia Państwa.

Tam na obczyźnie żyją setki tysięcy dzieci polskich pozbawionych polskiej szkoły, pozbawionych czystego brzmienia wspaniałej polskiej mowy, nieświadomych dziejów naszych, sławy i potęgi. Gdziekolwiek zatrzymamy wzrok na mapie, będziemy widzieć te skupienia młodzieży polskiej, czekającej z upragnieniem na radość polskiej szkoły, czyto będzie poza wschodnią granicą od Rygi i Kowna poprzez Inflanty, Białoruś, Ukrainę, Besarabję aż po Bukareszt, czy poza linią kresów zachodnich na terenach Prus Wschodnich, Wolnego m. Gdańska, Pogranicza Złotowskiego, Śląska Opolskiego, Śląska Cieszyńskiego Spisza i Orawy, czyto dalej jeszcze w Westfalji, Nadrenji, Francji i Belgji, czyto wreszcie w odległych krajach zamorskich w Stanach Zjednoczonych, Kanadzie, Brazylii Argentynie, Mandżurji, a nawet Australji.

Obywatele, musimy sobie uświadomić, że w chwili, gdy odrodzone Państwo Polskie wielkim wysiłkiem finansowym, opieką prawa i troską społeczeństwa otwiera naoścież szkołę polską dla młodego pokolenia, tamci rodacy nasi prowadzą nadal nieustanną walkę o polskie słowo, język ojczysty, który chciałiby poprzez szkołę przekazać swoim dzieciom w najczystszej jego brzmieniu.

Obywatele, pamiętajmy, że szkoła polska za granicami kraju ma utrzymywać w pełni liczebność naszego Narodu, bronić żywiołu polskiego od kłeski wynarodowienia, ma słowem, budować straż przednią Rzeczypospolitej.

Obywatele, w zrozumieniu doniosłości sprawy, pośpieszmy ze skromnym przynajmniej datkiem na Fundusz Szkolnictwa Polskiego Zagranicą i zaakcentujmy ofiarnością naszą gotowość do obrony polskości na wszystkich frontach.

—OMITET POWIATOWY ZBIÓRKI NA FUNDUSZ SZKOLNICTWA POLSKIEGO ZAGR.

Prezes: sędzia grodzki Cieszyński — Członkowie: adwokat Bałcerski, wicestarosta Cwiarowicz. — kierownik szkoły Merk, — kierownik szkoły Nałęcz, — burmistrz Schwarz, naczelnik K. K. O. Skrzyżczak — Szczuka, wydawca „Głosu Wąbrzeskiego“ — prezes T. C. L. Żuralska — sędzia grodzki Żuralski, — X. profesor Żynda.

moladę, formową okrągłe buleczki, składać na pomączoną serwetę, gdy ruszą się, obracać na drugą stronę, poczem smażyć na roztopionym smalcu.

Fotografie można oczyścić chlebem. Ugniata się z niego kulkę, którą pociera się lekko powierzchnię fotografii.

—:oOo:—

Rady praktyczne

Najlepszą ochroną przeciw zamrażaniu wodociągów jest zabezpieczenie stałego obiegu wody w rurociągach domowych. Wobec powyższego nie należy domowych urządzeń wodociagowych zamykać na noc, a przeciwnie, należy starać się zabezpieczyć ruch wody i w tym celu zaleca się zostawić nieco otwarte kurki na najwyższym piętrze.

—:oOo:—

Politurowane meble najlepiej odświeżyć można w ten sposób, że się je najpierw przeciera wilgotnym kawałkiem skóry, potem wyciera do sucha miękką wełnianą ściereczką i wreszcie przeciąga specjalną politurą, którą można dostać w każdym składzie aptecznym.

Zeby okulary nie zachodziły mgłą należy je w następujący sposób zabezpieczyć: suche szkła trzeba potrzeć mydłem, albo przejechać po nich kilkakrotnie palcem umaczanym w mydle. Potem należy szkła starannie do czysta wytrzeć gałgankiem, albo kawałkiem zamszu.

Tak „spreparowane“ szkła nie zajmą mgłą, nawet, kiedy podczas wielkiego mrozu wejdzimy do dobrze ogrzanego pokoju.

—:oOo:—

Trykotową bieliznę należy przed praniem dokładnie wyreparować. — Najmniejsze podarcie zamieni się w praniu w niedająca się zreparować dziurkę. Oczka „puszczają“, z koszulki zostaną strzępy.